

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3250/2024. (VII. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 117. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés határidőre vonatkozó része alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VII.45.105/2023/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 117. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés határidőre vonatkozó részének vizsgálatát, alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte.
- [2] Az Abtv. 27. §-a alapján is benyújtott alkotmányjogi panaszában a Kúria Kfv.VII.45.105/2023/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott bírósági döntésekben, illetve az indítványban és annak kiegészítésében írtak szerint a következőképpen foglalható össze.
- [4] A felperes 2018. november 16-án kártérítési igényt terjesztett elő az alperesnél szolgálati időt elismerő támogatás megfizetése iránt. Az alperes munkáltató a kérelmet a 2019. január 9-én kelt határozatával elutasította. A felperes a határozattal szemben keresetet terjesztett elő, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az alperes szolgálati időt elismerő támogatás megfizetésére kötelezését kérte.
- [5] A bíróság – megismételt eljárásban – a felperes keresetét – a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: régi Hszt.) 12. § (1) és (4) bekezdése, 172. §-a, 175. § (1)–(2) bekezdései, 176. § (2) bekezdése, 177. § (1) bekezdése, 194. § (1)–(2) bekezdései és 196. § (1) bekezdés a) pontja alapján – elutasította.
- [6] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109. § (2) bekezdése, a régi Hszt. 12. § (1)–(4) bekezdései, a hivatásos állomány tagjainak szolgálati időt elismerő támogatásáról szóló 17/2009. (VI. 4.) IRM rendelet 4. § (1) bekezdés e) és j) pontjai, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:25. § (2) bekezdése alapján – az első- és másodfokú eljárási illetékre vonatkozó részében részben megváltoztatta, ezt meghaladóan az ítéletet helybenhagyta. A felperes a jogerős ítélet ellen jogi képviselője útján felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben annak hatályon kívül helyezését és az alperes 1 695 750 forint és kamatai megfizetésére kötelezését kérte; igazolási kérelmet nem terjesztett elő.
- [7] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét – elkészttség okán – visszautasította.
- [8] 1.2. Az indítványozó az alkalmazott jogszabállyal és a Kúria végzésével szemben alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványban és annak későbbi kiegészítésében foglaltak szerint a megjelölt jogszabályi rendelkezés sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében (alapvető jog korlátozása), XV. cikk (2) bekezdésében (megkülönböztetés tilalma), valamint XXVIII. cikk (7) bekezdésében (jogorvoslathoz való jog) deklarált alkotmányos értékeket.
- [9] A Kp. hivatkozott rendelkezése ellentétes továbbá az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében és a T) cikk (3) bekezdésében foglaltakkal is (jogbiztonság-normavilágosság, Alaptörvénynek való megfelelés).
- [10] A panasz szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelem visszautasításáról döntő végzését a Kp. 117. § (1) bekezdésének rendelkezésével indokolta, miszerint a felülvizsgálati kérelmet a jogerős határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani. Hivatkozott továbbá a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 148. § (1) bekezdés rendelkezésére, miszerint a július 15-től augusztus 20-ig terjedő időszak

(nyári ítélezési szünet) nem számít bele a határidőbe. E rendelkezések alapján számítva a határidőt, hét napot késett az indítványozó a felülvizsgálati kérelem benyújtásával.

- [11] A panasz szerint a Kp. fentebb említett módosítása előtt, a hivatásos szolgálati jogviszonyt érintő perekben, a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére a Pp. 412. § (1) bekezdésének rendelkezését kellett alkalmazni, miszerint a felülvizsgálati kérelmet az ítélet közlésétől számított negyvenöt napon belül kell benyújtani.
- [12] A panasz szerint a Kp. és a Pp. azonos tárgyú rendelkezéseit összevetve azt találjuk, hogy azonos természetű (munkajogi) jogvita esetén, azonos alapjogot (jogorvoslathoz való jog) lényegesen szigorúbb feltételekkel, korlátozással gyakorolhatja az a munkavállaló, aki a köz szolgálatában az állam alkalmazottja (hivatásos szolgálatban álló rendőr, katona, tűzoltó, stb.), azokhoz képest, akik civil szervezetek munkavállalói. Utóbbiak munkaügyi jogvitáiban ugyanis a Pp. szabályait kell alkalmazni, ideértve a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló, lényegesen kedvezőbb határidőre vonatkozó rendelkezést is. A közszolgálatban dolgozók irányában a Kp. vitatott rendelkezése alapjog (jogorvoslathoz való jog) korlátozását hordozza.
- [13] A rendőrök esetében a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) IV. fejezetének 19. § – 30. §-a rendelkezései állapítják meg az alapvető jogok korlátozásának szabályait. E szabályok között érintőlegesen sincs említve az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében deklarált jogorvoslathoz való jog korlátozhatósága. Nem ismert olyan egyéb törvény, amely másik alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében bármilyen módon korlátozná a Hszt. hatálya alá tartozó rendvédelmi dolgozók jogorvoslathoz való jogát.
- [14] Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság egyes korábbi határozatai több, elvi jelentőségű megállapítására. Megjegyezte, hogy a Kp. preambulumban és a törvényjavaslat miniszteri indokolásában sincs utalás arra nézve, hogy mi indokolta a Pp. szabályaihoz képest a Kp. keretei között előterjeszthető felülvizsgálati kérelem benyújtására vonatkozó határidő jelentős csökkentését. A panasz szerint az előzőekben kifejtettek miatt a Kp. 117. § (1) bekezdésének határidő tartamára vonatkozó rendelkezése alaptörvény-ellenes.
- [15] 1.3. Az indítványozó álláspontja szerint a megjelölt bírói döntés nem felel meg az Alaptörvény 28. cikkében megfogalmazott követelményeknek (jogszabályok bíróság általi értelmezése).
- [16] A panasz szerint a Kúria felülvizsgálati kérelem visszautasításáról hozott döntése során nem került azonosításra a kérelem alapjogot érintő vonatkozása, nem vizsgálta a Kúria a kérelem tartalmát és azt sem, hogy van-e olyan jogértelmezési lehetősége, amely által a jogbiztonság sérelme nélkül feloldhatja a felülvizsgálat határidejére vonatkozó jogszabályi rendelkezések kollíziós – és más, Alaptörvényt sértő – problémáját. A Kúria bírótól elvárható, hogy felismerjék az általuk alkalmazott jogszabályi rendelkezések diszharmóniáját, a benne rejlő tiltott megkülönböztetést, az Alaptörvénynek való megfelelés hiányát. Különös tekintettel arra is, hogy a felülvizsgálati eljárás a jogorvoslatok rendszerében különleges helyet foglal el, hiszen az érintettek számára ez az utolsó olyan lehetőség, amelyben a vélelmezett, vagy valós (egyébként pedig súlyos) jogsérelmek feltárásra és orvoslásra kerülhetnek. Az indítvány szerint a konkrét ügyben az első- és másodfokon folyó eljárásokban egyaránt súlyos – alapjogokat is érintő – jogszabálysértések történtek, amelyek orvoslására a Kúria által folytatott felülvizsgálati eljárás jelentett volna esélyt. A Kúria azonban nem vizsgálta érdemben az elé kerülő ügyet, rutinszerűen alkalmazott egy Alaptörvényt sértő jogszabályt, az indítványozó felülvizsgálati kérelmét „matematikai alapon” (37 nap több, mint a 30) utasította vissza. Hivatkozott a 3/2015. (II. 2.) AB határozatra.
- [17] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokait.
- [18] A jelen esetben külön kellett vizsgálni alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása miatti panaszt, és az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben benyújtott panaszt.
- [19] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [20] 3.1. A Kúria támadott végzését az indítványozó jogi képviselője 2023. október 30-án vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2023. december 8-án nyújtották be.

- [21] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit a következők szerint teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 26. és 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályt, és bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése, XV. cikk (2) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a támadott jogszabály és bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabály és bírói döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [22] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott panasz hivatkozik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében és a T) cikk (3) bekezdésében foglaltak sérelmére is. Az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdése nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, a B) cikk (1) bekezdésére vonatkozó indítvány pedig Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozik: a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás tilalma és a felkészülési idő hiánya esetén lehet alapítani [3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]].
- [23] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a bírói döntés ellen benyújtott panasz az Alaptörvény 28. cikke sérelmét állítja. Alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítva lehet benyújtani, az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért a bírói döntés ellen benyújtott panaszt az Ügyrend 30. § h) pontja alapján vissza kellett utasítani.
- [24] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [25] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott panasszal kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tartalmát érintően (lásd pl: 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]; 13/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [74], 3233/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [16]; 3221/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [40]). A jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [26] A jelen ügyben megállapítható, hogy a Kúria a támadott végzésének indokolásában a felülvizsgálati kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidőre, a határidő elmulasztásának jogkövetkezményeire, a mulasztás igazolására vonatkozó általános szabályait részletesen ismertette.
- [27] Az Alkotmánybíróság emlékeztet a korábbi döntéseiben tett lényeges megállapításokra, miszerint „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatba való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyat tekintve a bírói, illetőleg a hatósági [más közigazgatási] döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét [helyzetét] érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni” [3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]]. Az egyes eljárási törvényekben biztosított rendkívüli jogorvoslatok azonban, mint amilyen a felülvizsgálati kérelem is, kívül esnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének védelmi körén (lásd: 3124/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [42]; 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [22]; 3239/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [13]; 3045/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [11]; 3067/2015. (IV.10.) AB végzés, Indokolás [20]).” [3245/2019 (X. 7.) AB végzés, Indokolás [17].
- [28] Kétségtelen, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata – például a 3027/2018. (II. 6.) AB határozat – rögzíti azt az általános elvárást, hogy amennyiben a jogalkotó a fentiek ellenére mégis lehetőséget biztosít rendkívüli jogorvoslat igénybevételére is, úgy ennek az eljárási szakasznak is meg kell felelnie a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó elvárásoknak (lásd: Indokolás [14]). Ugyanakkor ezzel az elvárással kapcsolatban az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem merül fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdés, ha – mint a jelen ügyben is – a Kúria az irányadó jog alkalmazásával ilyen rendkívüli jogorvoslat igénybevételére irányuló kérelem előterjesztésének és érdemi elbírálásának jogszabályi feltételeit, így a Kp. szerinti határidő teljesülését megvizsgálva arra a következtetésre jut, hogy az az adott kérelem tekintetében nem teljesült, és az irányadó jogszabályi rendelkezések megjelölése mellett a kérelmet a szükséges mértékben megindokolt döntésében hivatalból elutasítja. Önmagában az, hogy az ilyen döntés indokolásában foglaltakkal, és az alapul fekvő jogszabállyal az

indítványozó nem ért egyet – az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata alapján – nem alapozza meg a jogszabállyal kapcsolatban az Abtv. 29. §-a szerinti feltétel fennállásának megállapítását.

- [29] 3.3. A panasz nem tartalmazza annak bemutatását, hogy a Kp. 117. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés határidőre vonatkozó része miért jelent személyek közötti, hátrányos megkülönböztetést. A Kp. 117. §-a a felülvizsgálati kérelemről szól, az (1) bekezdés szerint „[a] felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a jogerős határozat közlésétől számított harminc napon belül kell jogi képviselő útján benyújtani. A határidő elmulasztása miatt a határidő lejártát követő tizenöt napon belül van helye igazolásnak.” Abból a körülményből önmagában, hogy a Kp. és a Pp. eltérő határidőt alkalmaz a felülvizsgálati kérelemnél, nem lehet megalapozottan arra következtetni, hogy szolgálati viszonyban álló személyről, vagy más munkavállalóról van-e szó. Továbbá felülvizsgálati kérelem benyújtásának a határideje a felülvizsgálat igénybevételének olyan feltétele, amelyet nem lehet személyek közötti különbségtételnek tekinteni. Megkülönböztetés hiányában nem merülhet fel az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek teljesülése. Az Alkotmánybíróság a 2024. április 23-án kelt 3186/2024 (V. 17.) AB végzésben döntött olyan alkotmányjogi panaszról, amely egyebek között a Kp. 117. §-át abból a szempontból támadta, hogy az eltérő módon és mértékben biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét polgári és közigazgatási ügyekben; az Alkotmánybíróság az indítványt – arra figyelemmel, hogy nem veti fel alap törvény-ellenesség kételyét az, ha a törvényalkotó a különböző eljárési törvényekben eltérő kritériumokhoz köti a felülvizsgálat igénybevételét – visszautasította (Indokolás [40]).
- [30] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 18.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/195/2024.

